

Reactie VGS d.d. 19 januari 2017 op de internetconsultatie 'Wetsvoorstel onderwijs op een andere locatie dan school'

In het 'Wetsvoorstel onderwijs op een andere locatie dan school' worden voorstellen gedaan op een viertal deelgebieden, te weten op het terrein van:

1. kinderen met lichamelijke of psychische problemen;
2. leerlingen met sportieve en culturele toptalenten;
3. afstandsonderwijs bij tijdelijk verblijf in het buitenland en;
4. het thuisonderwijs.

Het zijn met name de voorstellen die met betrekking tot dat vierde terrein, het thuisonderwijs, worden gedaan, waarop de VGS in deze internetconsultatie wil reageren.

Tot op heden kan met een beroep op richtingbezwaren door ouders thuisonderwijs gegeven worden. Een melding dat van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt, dient tijdig door hen te worden gedaan en ouders kunnen min of meer volstaan met daarbij aan te geven er geen school van de gewenste richting voorhanden is.

Staatssecretaris Dekker geeft in de concept-toelichting op het onderhavige wetsvoorstel nu echter aan dat met dit wetsvoorstel afscheid wordt genomen *'van het principe dat op grond van richtingsbezwaren een beroep kan worden gedaan op vrijstelling van de leerplicht'*. *Zijns inziens sluit dit voornemen aan bij de aanbeveling van de Onderwijsraad om het richtingbegrip uit artikel 23 van de Grondwet moderner en flexibeler te interpreteren. Bovendien wordt oneigenlijke gebruik van de richtingsbezwaren hiermee voorkomen. Er wordt voorgesteld om het principe te introduceren dat kinderen niet naar school hoeven om onderwijs te krijgen, maar dan wel ingeschreven dienen te worden voor thuisonderwijs dat dan wel dient te voldoen aan strikte voorwaarden.*

In het wetsvoorstel worden deze voorwaarden vervolgens nader omschreven. Het gaan onder andere om de volgende voorwaarden:

- Ouders dienen jaarlijks een onderwijsplan in te dienen, met daaraan verbonden overheidstoezicht;
- In het thuisonderwijs dient gewerkt te worden met dezelfde kerndoelen als in het regulier onderwijs;
- Thuisonderwijzers dienen minimaal op hbo-niveau geschoold zijn en boven de leerstof te staan;
- Bovendien dient hun pedagogisch-didactische bekwaamheid aangetoond te worden;
- De onderwijsinspectie krijgt ook op thuisonderwijs een toezichtstaak.

Naar de mening van de VGS maakt staatssecretaris Dekker thuisonderwijs door deze nadere voorwaarden te stellen thuisonderwijs de facto onmogelijk. Dat dient immers op deze manier aan vrijwel dezelfde eisen te voldoen als het reguliere onderwijs.

- Juist veel ouders die thuisonderwijs geven, hebben moeite met overheidsinvloed op het onderwijs. Als de overheid dan de inhoud van het thuisonderwijs in vergaande mate gaat bepalen en bovendien inspectietoezicht daarop voorstelt, dan ligt dat in de eerste plaats heel gevoelig.
- Daarnaast is het onwenselijk om in het geval van thuisonderwijs de onderwijsinspectie, dus de 'staat', 'naar mensen thuis te sturen'.
- Bovendien wordt door de zogenaamde hbo-eis een grote groep ouders van het geven van thuisonderwijs uitgesloten. Hoe verhoudt zich dat tot de rechtsgelijkheid van burgers?
- Door het stellen van genoemde voorwaarden lijkt het wetsvoorstel in strijd te zijn c.q. in ieder geval op gespannen voeten te staan met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Daarin is immers bepaald dat thuisonderwijs als optie voor ouders gewaarborgd dient te zijn.

De VGS is voorstander van onderwijs op school, waarbij de school de ruimte dient te krijgen om een eigen identiteit te hebben en uit te dragen. In gevallen waarin het echter voor ouders niet mogelijk is hun kinderen een school te laten bezoeken, bijvoorbeeld omdat er geen school van de verlangde richting in de buurt is, dan dient thuisonderwijs een reële mogelijkheid te zijn en te blijven. Thuisonderwijs is onze inziens immers het sluitstuk van de onderwijsvrijheid. Het is voor de VGS niet de ideale vorm, maar wel een uitwerking van het grondprincipe dat kinderen niet van de staat zijn (die aan kinderen een leerplicht oplegt), maar in en uit principe hun ouders toebehoren.

Tegelijkertijd heeft de VGS ook begrip voor de zorg van de staatssecretaris als het gaat om het opteren voor thuisonderwijs door die groepen in de samenleving, waarvan geldt dat er vragen kunnen worden gesteld bij hun sympathie met het democratisch rechtssysteem dat we in Nederland kennen.

Met het wetsvoorstel wordt nu echter het kind met het badwater weggegooid. Dat is behalve onverstandig, ook zeer ongewenst. De VGS verzoekt u dan ook met klem dit deel van het beoogde wetsvoorstel niet in te dienen.

P.W. Moens
Bestuurder VGS